

Rīgā, 2017.gada 11. jūlijā

 Nr.2-2/ 106
Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijai
Par likumprojektu "Prostitūcijas ierobežošanas likums"

Biedrība "Centrs MARTA" (turpmāk – Centrs MARTA) ir iepazinusies ar likumprojektu "Prostitūcijas ierobežošanas likums" un vēlas izteikt Iekšlietu ministrijai atzinību par izrādīto iniciatīvu. Tomēr likumprojektā ir vairāki punkti, kurus Centrs MARTA vēlētos komentēt (konkrētus komentārus skatīt zemāk).

Tāpat Centrs MARTA aicina Iekšlietu ministriju ņemt vērā starptautisko pieredzi prostitūcijas ierobežošanā: Gan Eiropas Parlamenta 2014.gada 26.februāra rezolūcijā, gan Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2014.gada 20.marta rezolūcijā secināts, ka efektīvākais līdzeklis, kā cīnīties pret prostitūcijā iesaistīto personu izmantošanu un mazināt prostitūciju, ir vēršanās pret prostitūcijas pieprasījumu jeb seksa pircējiem, paredzot viņu sodīšanu. Tāpat arī Norvēģija, Kanāda, Francija un citas valstis ir pārņēmušas tā dēvēto "Zviedru modeli" prostitūcijas ierobežošanai, kas paredz jebkāda veida atbildības noņemšanu no prostitūcijā iesaistītajām personām, atzīstot viņas par upuriem, un sodot seksa pircējus.

Ņemot vērā, ka likumprojekta Anotācijas funkcija ir atspoguļot likumprojekta iekšējo loģiku un pamatot noteikta formulējuma nepieciešamību, Centrs MARTA sniegs savu atzinumu par likumprojektu, atsaucoties tieši uz Anotācijā minēto.

<i>Anotācijas teksts</i>	<i>Centra MARTA komentāri</i>
Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas izmantošanas no trešo personu puses novēršanu preambulā norādīto, prostitūcija un ļaunums, kas tiek nodarīts cilvēku tirdzniecības prostitūcijas nolūkos rezultātā, nav savienojami ar personas godu un cieņu un rada briesmas indivīda, ģimenes un sabiedrības labklājībai (Anotācijas 2. lpp).	Izsakām atzinību, ka šī Konvencija ir pieminēta Likumprojekta Anotācijā; tomēr, mūsuprāt, tās būtība ir tikusi interpretēta nepareizi. Proti, citējot šo Konvenciju, kā arī Satversmi, Anotācijā atbildība par prostitūcijā nodarīto ļaunumu tiek uzlikta prostitūcijā iesaistītajām personām, nevis viņu ekspluatētājiem. Tas manāms minētajā, ka "personas tiesības, kas noteiktas Satversmes 106.pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību (Satversmes 116.pants)", t.i., neregulēta prostitūcija nodara ļaunumu citiem. Centrs MARTA uzskata, ka minētā Konvencija kopā ar citiem starptautisko cilvēktiesību

	<p>dokumenti, pretēji anotācijā piedāvātajai interpretācijai, uzsver prostitūcijā iesaistīto personu upura lomu un to ekspluatētāju atbildību:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas pirmais teikums norāda, ka “visiem cilvēku sabiedrības locekļiem piemītošās pašcieņas un viņu vienlīdzīgo un neatņemamo tiesību atzīšana ir brīvības, taisnīguma un miera pamats pasaulē”. • ANO Statūtos minēts, ka: “Mēs, Apvienoto Nāciju tautas, pilnas apņēmības atbrīvojot nākamās paaudzes no kara posta un no jauna apstiprināt ticību cilvēka pamattiesībām, cilvēka cieņai un vērtībai, vīriešu un sieviešu līdztiesībai, lielo un mazo nāciju līdztiesībai” (...) • 1979. gadā pieņemtās Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (CEDAW) 6. pants šo nostāju stiprina, skaidri pieprasot dalībvalstīm aizliegt visa veida tirdzniecību ar sievietēm un sieviešu izmantošanu prostitūcijas nolūkos: “Dalībvalstis veic visus attiecīgos pasākumus, arī likumdošanas pasākumus, lai izskaustu visu veidu tirdzniecību ar sievietēm un sieviešu prostitūcijas izmantošanu”. • Cīņas pret cilvēku tirdzniecību kontekstā Palermo Protokols par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to (2000) nosaka, ka cilvēku tirdzniecība un izmantošana ietver, cita starpā, “citu personu prostitūciju vai citas seksuālās ekspluatācijas formas”.
<p>Biedrības “Resursu centrs “Marta” pārstāvis norādīja, ka likumprojektā nepieciešams paredzēt aizliegumu par seksuāla rakstura darbību pirkšanu, kā arī to, ka seksa pircēju sodīšana parādītu skaidru valsts nostāju, ka sievietes un meitenes (kas veido nesamērīgi lielāko prostitūcijā iesaistīto personu daļu) un viņu ķermeņi nav prece, un personas rīcība, pērkot dzīvu cilvēku un viņa ķermeni savu seksuālo vēlmju apmierināšanā, nav pieļaujama. Pret šādu biedrības “Resursu centrs “Marta” viedokli iebilda Valsts policija, norādot, ka, ieviešot šādu modeli, prostitūcija kļūs latentā (Anotācijas 2. lpp).</p>	<p>Šādas bažas no Valsts policijas puses ir saprotamas, tāpēc vēlamies norādīt mums zināmo informāciju par prostitūcijas izplatību Zviedrijā pēc 1999. gadā pieņemtā seksa pirkšanas aizlieguma. Prostitūcijas izplatību noteiktā valstī ietekmē vairāki faktori, piemēram, globalizācija, migrācija, tehnoloģiju attīstība, ekonomiskie un sociālie faktori, kā arī tas, kāda veida palīdzība pieejama tajā iesaistītajām personām.</p> <p>Ielu prostitūcija Zviedrijā ir samazinājusies uz pusi kopš 1995. gada (650 personas 1995. gadā un 200-250 2014. gadā). Šie skaitļi atklāj tikai tos individuus, ar kuriem sava darba ietvaros ir saskārušās oficiālās iestādes. Tomēr tai pat laikā jāatzīmē, ka brīdī, kad Zviedrijā tika pieņemts aizliegums pirkt seksu, Dānijā un Norvēģijā ielu prostitūcijas apmēri bija līdzīgi kā Zviedrijā, savukārt pēc 2009. gada, kad Norvēģija</p>

	<p>pieņēma līdzīgu likumu, arī tur ielu prostitūcijas apmēri samazinājās¹.</p> <p>Runājot par bažām, ka šāda likumdošana padarīs prostitūciju latentu un tā pārcelsies citā vidē, Zviedrijas pētījumi atklāj, ka, piemēram, prostitūcijas reklamēšana interneta vidē Zviedrijā pēdējo 8 gadu laikā pieaugusi no 304 līdz 6965 reklāmām (šis skaitlis attiecas tikai uz reklāmām, kuru mērķauditorija ir vīrieši, kas vēlas iegādāties seksu no sievietēm). Tas vismaz daļēji ir saistāms arī ar interneta straujo izplatību. Tomēr valstīs, kurās prostitūcija ir legāla, internets arīdzan ir populārs komunikācijas tīkls prostitūcijas organizēšanai, papildus bordeļiem un sarkano lukturu rajoniem. Tai pat laikā, pētnieki, policija un citas iestādes Zviedrijā norāda, ka viena un tā pati persona pārdod seksu caur vairākām reklāmām (vairākās reklāmās tiek norādīts tas pats telefona numurs), kas nozīmē, ka interneta reklāmu skaits pārsniedz prostitūcijā iesaistīto skaitu. Turklāt atbildīgās iestādes norāda, ka nekas neliecina par to, ka personu, kas izmanto internetu prostitūcijas organizēšanai, skaits būtu pieaudzis. Policijai arī pastāv reālas aizdomas, ka vairumu reklāmu veidojis kāds cits, nevis pašas prostitūcijā iesaistītās personas.</p> <p>Rādītājs, kas labi parāda likumdošanas efektivitāti prostitūcijas sakarā, ir dati par to, cik personu noteiktā laika posmā ir pirkušas seksu. 2010. gadā veikts pētījums, kas šai aspektā salīdzina Zviedriju, Norvēģiju un Dāniju, atklāj, ka to personu īpatsvars, kas pēdējo sešu mēnešu laikā bija pirkuši seksu, bija zemākais Zviedrijā (kur seksa pirkšanas aizliegums ir spēkā kopš 1999. gada), nākamais zemākais rādītājs bija Norvēģijā (kur seksa pirkšanas aizliegums ir spēkā kopš 2009. gada), un tas visaugstākais bija Dānijā (kur seksa pirkšana ir legāla).</p> <p>Zviedru pētnieki atzīst, ka prostitūcija, kas norisinās, piemēram, masāžas salonos, aizvien ir grūti izsekojama un pētāma, tomēr policija neuzskata, ka šādas slēptās prostitūcijas apmēri būtu palielinājušies.</p> <p>Papildus jau minētajam, Centrs MARTA vēlas paust uzskatu, ka prostitūcija ir sarežģīts un grūti pētāms fenomens, kas pieprasa turpmāku pastiprinātu izpēti un pētījumos balstītu lēmumu pieņemšanu. Tomēr būtu saprātīgi valsts likumdošanā vadīties vismaz pēc tiem datiem, kas jau ir pieejami.</p>
<p>Nemot vērā iepriekš norādīto, kā arī to, ka termina “pakalpojums”</p>	<p>Centrs MARTA atkārtoti uzsver atbalstu praksei prostitūciju nedefinēt kā “pakalpojumu”, lai tādējādi</p>

¹ <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2015/rapport-2015-18.pdf>

<p>lietošana, var radīt priekšstatu, ka ir pieļaujams izmantot personu, personas ķermeni un tā daļas kā nedzīvu objektu jeb patēriņa precī, likumprojektā definējot to, kas ir prostitūcija, netiek izmantots termins “pakalpojums”, bet lietots termins “seksuālas darbības par atlīdzību” (Anotācijas 4. lpp).</p> <p>Līdz ar to, likumprojektā tika noteikts, ka prostitūcija ir seksuālu darbību par maksu vai cita veida atlīdzību piedāvāšana vai veikšana fiziskā saskarē vai bez fiziskas saskares personas, kura izmanto prostitūciju, klātbūtnē nolūkā apmierināt personas, kura izmanto prostitūciju, dzimumtieksmi (Anotācijas 3., 4. lpp).</p> <p>Ņemot vērā viedokļu dažādību par to, kas ir prostitūcija - vai tā ir sociāla problēma, vai tās ir personu tiesības brīvi izvēlēties savu nodarbošanos atbilstoši tās spējām, vai tā ir vardarbība pret sievieti, vai tās ir sievietes tiesības, kā arī iepriekš minētajā informatīvajā ziņojumā norādīto, ka, lai gan no ētikas viedokļa prostitūcija un prostitūcijas pakalpojumu pirkšana ir nosodāma, tomēr prostitūcijas aizliegums Latvijā nav atbalstāms (...) (Anotācijas 2. lpp).</p>	<p>to nenormalizētu. Tomēr Anotācijā minētā prostitūcijas definīcija norāda, ka no prostitūcijas piedāvātāja puses dzimumtieksme nepastāv vai tās (ne)esamība nav uzskatāma par nepieciešamu prostitūcijas definēšanā un arīdzan ar to saistīto darbību veikšanā. Tas raisa jautājumu, kāpēc citu Latvijas sieviešu gadījumā vienas puses dzimumtieksmes apmierināšana, otrai pusei to negribot, tiek uzskatīta par seksuālu vardarbību, bet gadījumos, kad par to tiek maksāts ar naudu vai citā veidā, tas ir pieņemami? Šādu dubultu morāli Centrs MARTA atbalstīt nevar.</p>
<p>Lai veicinātu jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos, radot labvēlīgus apstākļus viņu intelektuālajai un radošajai attīstībai, ir nepieciešams aizliegt, ka par personas pirmo nodarbošanos uzreiz pēc vidusskolas pabeigšanas (pilngadības sasniegšanas) kļūst prostitūcija (Anotācijas 6. lpp).</p>	<p>Centrs MARTA atbalsta centienus samazināt personu, īpaši jauniešu, iesaisti prostitūcijā. Tomēr gan Centra MARTA pieredze, gan pētījumi² atklāj, ka vairums prostitūcijā iesaistīto tiek tajā iesaistīti vēl pirms pilngadības sasniegšanas, kā arī to, ka iesaiste prostitūcijā nav bijis pašmērķis vai apzināta karjeras izvēle, bet gan centieni rast izeju no grūtas dzīves situācijas (piemēram, nabadzības).</p> <p>2016. gadā Centrā MARTA palīdzība tika sniegta 11 bērniem un viņu nevardarbīgajiem vecākiem; no viņiem 5 bērni bija cietuši no cilvēku tirdzniecības seksuālai ekspluatācijai. Tas parāda, ka nepilngadīgo iesaiste prostitūcijā ir nevis izņēmums, bet gan drīzāk norma, kuru aizliegums “ka par personas pirmo nodarbošanos uzreiz pēc vidusskolas pabeigšanas (pilngadības sasniegšanas) kļūst prostitūcija”</p>

² Dina Bite et al. “Recruitment for Human Trafficking and Online Image of Women: Case Studies of Latvia, Estonia and UK.” Baddog, 2014

	nerisinās, kamēr vien pastāvēs pieprasījums un kamēr seksa pircēji netiks sodīti.
<p>Vienlaikus jānorāda, ka šāda ierobežojuma [aizlieguma ar prostitūciju nodarboties līdz 25 gadu vecuma sasniegšanai] noteikšana samazinās to personu skaitu, kuras Latvijā ierodas no trešajām valstīm (piemēram, Ukraina, Baltkrievija), ar mērķi nodarboties ar prostitūciju, kā arī šāds aizliegums nodrošinātu gados jaunu cilvēku tirdzniecības upuru lielāku aizsardzību pret suteneru mēģinājumiem ievilināt tos prostitūcijā "labprātīgi" (Anotācijas 6. lpp).</p> <p>(...) nepieciešams skaidri noteikt aizliegumu iegādāties seksuālos pakalpojumus no personām, kuras tos nedrīkst sniegt, kā arī paredzēt atbildību par šāda aizlieguma pārkāpšanu. Līdz ar to likumprojekta 3.panta otrajā daļā ir noteikts aizliegums izmantot personas, kura jaunāka par 25 gadiem, prostitūciju (Anotācijas 6. lpp).</p>	<p>Centrs MARTA vēlas norādīt, ka gan sutenerisms, gan citu ievilināšana prostitūcijā jau ir krimināli sodāmas aktivitātes, un vēlas atkārtot, ka lielākā daļa (ap 75%) cilvēku tirdzniecības seksuālās ekspluatācijas nolūkos upuru ir sievietes un meitenes vecumā no 13 līdz 25 gadiem³. Centrs MARTA neuzskata, ka 25 gadu vecuma sliekšņa noteikšana situāciju mainīs, kamēr netiks risinātas upuru ievainojamības (nabadzība, stereotipu atražošanas publiskajā vidē, sociālās palīdzības nepieejamība, u.c.) un seksa pircēju nesodāmības problēmas.</p> <p>Krimināllikumā jau šobrīd ir norādīts, ka ir aizliegts izmantot personas, kas ir jaunāka par 18 gadiem, prostitūciju. Atsaucoties uz līdz šim jau minēto, kā arī uz Centra MARTA pieredzi darbā ar cilvēku tirdzniecības seksuālās ekspluatācijas nolūkos upuriem, gan suteneriem, gan seksa pircējiem ir bijis vienalga, ka prostitūcijā iesaistītā persona ir nepilngadīga. Dažkārt seksa pircēji pērk seksu no meitenēm, kuras vizuāli pavisam skaidri vēl ir bērni. Centrs MARTA ir neizpratnē, kā tieši 25 gadu vecuma sliekšņa noteikšana situāciju uzlabos un vai šī noteikuma kontrole no policijas puses uzlabosies.</p>
<p>Likumprojekta 3.panta trešajā daļā ir saglabāts MK noteikumu Nr.32 3.punktā iekļautais nosacījums, ka ar prostitūciju atļauts nodarboties dzīvoklī vai viendzīvokļa mājā, kas ir tās personas, kura nodarbojas ar prostitūciju, īpašumā vai par kuru tā ir noslēgusi īres līgumu. Vienlaikus, likumprojekta 3.panta trešā daļa atšķirībā no MK noteikumu Nr.32 3.punkta ir noteikts, ka minētais nosacījums ir attiecināms ne tikai uz personu, kura nodarbojas ar prostitūciju, bet arī uz personu, kura izmanto prostitūciju (Anotācijas 6. lpp).</p>	<p>Ārvalstu pieredze liecina, ka abpusējā sodīšana praksē nedarbojas. Piemēram, Lietuvā šobrīd ir spēkā normatīvais regulējums, kas paredz it kā abpusēju – gan seksa pircēju, gan prostitūcijā iesaistīto personu – administratīvu sodīšanu. Tomēr statistika liecina, ka gada laikā pie administratīvās atbildības tiek sauktas 500 prostitūcijā iesaistītās personas (no kurām visas ir sievietes) un tikai 10 seksa pircēji.⁴ Arī Latvijas pieredze liecina, ka abpusējā sodīšana praksē nedarbojas. Šobrīd spēkā esošajos MK Prostitūcijas ierobežošanas noteikumos ir viens, t.i., 4.punkts, par telpu, kurā aizliegts sniegt un saņemt prostitūciju, par kura neievērošanu var saukt pie atbildības arī seksa pircēju, tomēr nav ziņu, ka tas tiktu darīts. Tieši pretēji – Centra MARTA praksē ir gadījums, kad administratīvais sods par šī punkta neievērošanu piemērots sievietei, kas iesaistīta prostitūcijā, un, lai to pierādītu, pašvaldības policija aptaujājusi 2 seksa pircējus, kuriem sods nav piemērots. Līdz ar to Centrs MARTA izsaka šaubas, vai šajā Likumprojektā</p>

³ Mouvement du Nid - France & Psytel. "PROSTCOST: Estimate of the Economic and Social cost of prostitution in France." May 2015

⁴ Statistika un secinājumi par Lietuvas pieredzi prezentēti 2015.gada 25.marta starptautiskā konferencē Viļņā

	noteiktā abpusējā sodīšana pēkšņi tiks veikta arī praksē.
Ievērojot iepriekš minēto Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas izmantošanas no trešo personu puses novēršanu preambulā norādīto, ka prostitūcija nav savienojama ar personas godu un cieņu un rada briesmas indivīda, ģimenes un sabiedrības labklājībai, kā arī, ievērojot to, ka vienas personas brīvības beidzas tur, kur sākas citu personu tiesības (Anotācijas 7. lpp).	Cik zināms Centra MARTA darbiniekiem, nepastāv neviens tiesību akts, kas kādai personai paredzētu tiesības saņemt seksu, vēl jo vairāk, kas šādas tiesības nostādītu pāri cilvēktiesībām uz personas godu un cieņu un personas neaizskaramību. Tādēļ Centrs MARTA uzskata, ka personu brīvība pirkst seksu beidzas tur, kur sākas personu tiesības netikt pirkti un ekspluatēti.
Minētā aizlieguma vietā likumprojektā ir paredzēts jauns pārkāpuma veids – par nodarbošanos ar prostitūciju vai prostitūcijas izmantošanu, ja šīs darbības tiek veiktas neatļautās vietās, kuras atrodas tuvāk par 100 metriem no izglītības iestādes vai kulta celtnes (baznīcas) (Anotācijas 8. lpp). Līdz ar to, lai īstenotu Izglītības likumā noteiktos mērķus, kas saistīti ar tikumisko attīstību un audzināšanu, likumprojektā ir saglabāts aizliegums, kas saistīts ar dzīvokļa vai viendzīvokļa mājas atrašanos izglītības iestādes tuvumā (Anotācijas 9. lpp).	Centrs MARTA uzskata, ka šis aizliegums pēc būtības nerisina problēmu un neaizsargā prostitūcijas upurus. Turklāt netiek sasniegti arī tā dēvētās “tikumiskās audzināšanas” mērķi, ņemot vērā, ka skolās izglītojamie arvien biežāk sastopas ar pornogrāfiska rakstura materiāliem gan pilsētvidē (izaicinošas, sievietes degradējošas reklāmas) un internetā (Austrālijā veikts pētījums atklāj, ka vidējais vecums, kādā bērni piekļūst pornogrāfiskam materiālam, ir 11 gadi ⁵).
Ministru kabineta noteikumu Nr.32 7.punktā ir noteikts pienākums izklaides un atpūtas iestāžu vadītājiem nodrošināt to, lai šajās iestādēs netiktu piedāvāti, sniegti un saņemti seksuālie pakalpojumi par maksu. Minētais pienākums ir iekļauts arī likumprojekta 5.pantā. Vienlaikus, ņemot vērā to, ka nevienā spēkā esošajā normatīvajā aktā nav definēts, kas ir “izklaides un atpūtas vietas”, likumprojektā ir noteikts, ka šāds pienākums ir komersantam. Jānorāda, ka praksē bieži vien šajās vietās, piemēram masāžas salonos, tiek piedāvāti un	Centrs MARTA izsaka atbalstu šim regulējumam, kas uzliek atbildību par prostitūcijas veicināšanu arī komersantiem un juridiskās personas amatpersonām.

⁵ “The Pornification of Society.” *11andmore.com*. 24 Jan 2014.

sniegti prostitūcijas pakalpojumi, bet iestāžu vadība, kas organizē to darbu, paziņo, ka neko nezina un tā esot klienta un pakalpojuma sniedzēja "brīvprātīga" abpusēja vienošanās. Tomēr jānorāda, ka komersants, izvēloties darbiniekus savas komercdarbības nodrošināšanai, uzņemas atbildību par to, kas notiek komercdarbības veikšanas laikā un vietā, tajā skaitā arī par savu darbinieku iespējamo prettiesisko rīcību, jo juridiskas personas darbinieki darbojas juridiskās personas vārdā. Savukārt likumprojekta 12.pantā juridiskās personas amatpersonām ir paredzēta administratīvā atbildība, lai tieši amatpersonas motivētu nepieļaut šāda veida pārkāpumu izdarīšanu komercdarbības veikšanas vietās, jo, paredzot atbildību tikai juridiskai personai, tas var nesniegt vēlamo rezultātu – atturēt personu no pārkāpuma izdarīšanas, un juridiskā persona jau nākamajā dienā pēc pārkāpuma konstatēšanas var pārtraukt savu darbību, tādējādi izvairoties no atbildības, un tajā pašā komercdarbības vietā izveidot jaunu juridisko personu un turpināt izdarīt pārkāpumus (Anotācijas 13. lpp).

Saskaņā ar likuma "Par policiju" 12.panta pirmās daļas 34.punktu policijai ir tiesības izdarīt kontrolpirkumu, kā arī iesaistīt tā izdarīšanā citu personu, tajā skaitā nepilngadīgu, lai novērstu un atklātu administratīvos pārkāpumus un noziedzīgus nodarījumus. Ņemot vērā to, ka praksē, lai konstatētu administratīvos pārkāpumus prostitūcijas ierobežošanas jomā, tiek izmantoti kontrolpirkumi, saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 20.augusta noteikumu nr.619 "Kontrolpirkuma veikšanas kārtība" 13.punktu, veicot kontrolpirkumu, tas uzskatāms par pabeigtu un tiek pārtraukts brīdī, kad pakalpojuma sniedzējs ir piekritis sniegt pakalpojumu. Ievērojot minēto regulējumu,

Centrs MARTA vēlas norādīt, ka Centra praksē ir bijuši vairāki gadījumi, kad policija kontrolpirkumus veikusi negodprātīgi, izmantojot prostitūcijā iesaistīto personu, un pēcāk pieprasījusi samaksāt administratīvo sodu. Centrs MARTA no Valsts policijas pārstāvju puses nav saņēmis apmierinošu skaidrojumu, kā kontrolēt, lai šāda negodprātīga rīcība kontrolpirkumu laikā nenotiktu. Turklāt jāmin, ka tiesiskais regulējums, kura ietvaros pie atbildības var tikt saukta prostitūcijā iesaistītā persona, rada labvēlīgu vidi iepriekš minētajai policistu patvaļai. Likumprojekts nenovērsīs minēto situāciju.

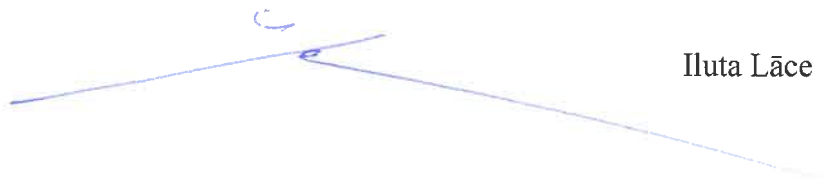
Tā vietā, ja tiktu pieņemts Zviedrijas modelī balstīts regulējums, policijai vairs nebūtu nepieciešams veikt kontrolpirkumus; tā vietā, līdzīgi kā Zviedrijā, policija varētu veikt vietu, kurās ir zināms, ka personas nodarbojas ar prostitūciju, novērošanu, aizurot tur regulāri esošos "klientus". Centra MARTA pieredze rāda, ka prostitūcijas

<p>policijas darbiniekam pienākums pārtraukt kontrolpirkumu, ja kontroles laikā tiek iegūti pietiekami pierādījumi par prostitūcijas sniegšanu un kontrolpirkums tiek veikts līdz brīdim, kad tiek sarunāta atlīdzība par seksuālo darbību veikšanu (piemēram, ielu prostitūcijas gadījumos) vai līdz brīdim, kad persona, kura nodarbojas ar prostitūciju, pieskaras kontroles veicēja dzimumorgāniem (piemēram, tā saucamajos “masāžas salonos”) (Anotācijas 14. lpp).</p>	<p>upuriem seksa pircēji emocionālā ziņā nav svarīgi, tāpēc sadarbība no upuru puses ir iespējama.</p>
<p>Pie administratīvās atbildības tiks sauktas tās personas, kuras atsakās no sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, vai turpina nodarboties ar prostitūciju sociālo rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas laikā (Anotācijas 17. lpp).</p>	<p>Centra MARTA pieredze rāda, ka pamest prostitūciju ir ļoti smags un laikietilpīgs process (ne trīs, ne pat sešu mēnešu rehabilitācija nespēj ātri un vienkārši izlabot to kaitējumu, ko prostitūcijas upuriem nodarījusi gadiem ilgi pieredzētā sociālā atstumtība, vardarbība, nabadzība, utt. Vēl smagākas situācijas rodas tad, ja prostitūcijā iesaistītās personas suteners ir šīs personas partneris vai radnieks). Kā minēts arī Likumprojekta Anotācijas 18. lapaspusē, “vairākumam šo personu ir konstatējami konkrēti šķēršļi un iemesli, kas kavē pārtraukt šo nodarbi, piemēram, finansiālais stāvoklis (parādi, nav stabilu ienākumu, personas neprot rīkoties ar naudu), psiholoģiskā degradācija, sociālā atstumtība, emocionālās nestabilitāte, iemaņu un zināšanu, kā arī izglītības trūkums, lai atrastu alternatīvu atalgotu nodarbošanos”. Līdz ar to, nav skaidrs, ko Likumprojekts paredz situācijā, ja prostitūcijā iesaistītā persona, kam piemērots administratīvais sods, iziet minēto rehabilitācijas kursu, bet atsāk nodarboties ar prostitūciju pēc kursa iziešanas.</p>
<p>Labklājības ministrijā ir izveidota darba grupa, lai izstrādātu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu personām, kuras nodarbojas ar prostitūciju, jeb prostitūcijā iesaistītām personām. Labklājības ministrijas darba grupā tika konstatēts, ka personām, kuras ir nodarbojušās ar prostitūciju, ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jānodrošina ar medicīniskiem pakalpojumiem, - nepieciešams atbalsts atkarību problēmu risināšanā; - konstatētas problēmas ģimenē (piemēram, bērnu audzināšanā un aprūpē), kā arī 	<p>Centrs MARTA piekrīt nepieciešamībai nodrošināt prostitūcijā iesaistītās personas ar praktisku (mājoklis, medicīniskā aprūpe, izglītība, u.c.) palīdzību kā daļu no rehabilitācijas.</p>

<p>problēmas ar droša mājokļa nodrošināšanu; - konstatētas problēmas saistībā ar izglītību un nodarbinātību (Anotācijas 18., 19. lpp).</p>	
<p>Sociālās rehabilitācijas veidu, apjomu, saturu, pakalpojumu saņemšanas nosacījumus, piešķiršanas kārtību, kā arī prasības sociālo pakalpojumu sniedzējam, saskaņā ar likumprojekta 9.panta otro daļu noteiks Ministru kabinets (Anotācijas 20. lpp).</p> <p>Vienlaikus likumprojektā ir iekļauts deleģējums Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā izstrādā uzvedības korekcijas programmu [seksa pircējiem] (piemēram, kas izstrādā, kādi jautājumi tiek iekļauti, kāds ir uzvedības korekcijas programmas ilgums u.c. jautājumi), kā arī noteikt minētās programmas īstenošanas kārtību (Anotācijas 20. lpp).</p>	<p>Kā organizācija ar ilggadēju pieredzi darbā ar prostitūcijas upuriem, Centrs MARTA uzskata, ka Centra ekspertiem būtu jābūt klāt minēto rehabilitācijas programmu izstrādē.</p>

Cienā,

Biedrības vadītāja

Iluta Lāce

A.Rublovska, 29755515
agate@marta.lv

